
Prístupnosť webových stránok v EU a v SR

www.informatizacia.sk

Zhotoviteľ

- ▶ Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska

Vypracované pre potreby Ministerstva financií SR.

Prístupnosť webových stránok v EU

Prelomové obdobie v oblasti nariadení a pravidiel pre prístupnosť informácií na webových stránkach vládnych inštitúcií vychádza v období schválenia pravidiel WCAG 1.0¹ (Web Content Accessibility Guidelines)² v roku 1999. Pre USA (United States of America³) ako aj štáty v EU (European Union⁴) sa stal samotný dokument WCAG 1.0 dôležitým pilierom pri definovaní povinných požiadaviek v oblasti prístupnosti. Pre zaujímavosť uvádzame, že jeden z projektov, ktorý financovala Európska komisia v rámci „Telematics Applications Research and Development Programme“ v rokoch 1994 až 1998 niesol názov: „Web Accessibility Initiative“ dnes už známeho aj pod skratkou „WAI“, ktorý sa ďalej rozvíja v rámci celosvetového konzorcia W3. Ďalším významným projektom podporeným Európskou komisiou je „Web Accessibility Initiative-Design for All (WAI-DA)“, ktorého jednou z kľúčových úloh bolo zvyšovanie účasti európskych organizácií pri implementácii pravidiel pre prístupnosť webového prostredia v štátov EU.

Európska komisia podporila radu ďalších projektov a štúdií problematiky prístupnosti elektronického prostredia ako napr.:

- „Incorporating Requirements of People with Special Needs or Impairments to Internet-based Systems and Services“ (IRIS),
- „Virtual Signing: Capture, Animation, Storage and Transmission“ (ViSiCAST),
- „World Wide Augmentative and Alternative Communication“ (WWAAC).

V roku 2001 vydala Európska komisia akčný plán s názvom: „eEurope 2002: Accessibility of Public Web Sites and their Content“ (ďalej len „eEurope 2002“) s podrobným popisom východísk pre elektronickú prístupnosť ako aj vízie v oblasti odstraňovania diskriminácie v rámci digitálnych procesov. Európska komisia vyzýva všetkých členov Európskej únie, aby sa aktívnejšie podieľali v oblasti budovania informačnej spoločnosti bez bariér.

---

¹ WCAG 1.0 rozpracováva 14 všeobecných pravidiel. Jednotlivé pravidlá sú doplnené o kontrolné body, ktoré preverujú aspekt splnenia jednotlivých priorít. Kontrolné body sú rozdelené do troch úrovní priorít podľa dopadu na výsledný efekt prístupnosti pre používateľa so znevýhodnením.

² Zoznam pravidiel spracovala skupina WAI (Web Accessibility Initiative), ktorá je súčasťou W3C (World Wide Web Consortium)

³ Spojené štáty americké

⁴ Európska únia

► Prístupnosť webových stránok v EU a v SR (normy a pravidlá)

K problematike webových stránok sa v rámci akčného plánu eEurope 2002 píše, že doporučená pre členské štáty neplatia len pre národnú úroveň verejných webových sídiel, ale rovnako sa vzťahujú aj pre verejnú lokálnu a regionálnu úroveň. Európsky rok ľudí so zdravotným postihnutím v roku 2003 mal podľa akčného plánu eEurope 2002 predstavovať rok, kedy jednotlivé pravidlá pre prístupnosť budú implementované aj pre privátne webové sídla. Na akčný plán eEurope 2002 nadväzuje akčný plán eEurope 2005, ktorý bol predstavený Európskej rade v Seville v roku 2002 a podporený uznesením Rady ministrov v roku 2003.

Jedna z najkomplexnejších správ v oblasti prístupnosti webových stránok v jednotlivých štátoch Európskej únie bola predložená Európskej komisii v roku 2007 s názvom „*Assessment of the Status of eAccessibility in Europe*“⁵, ktorá je súčasťou rozsiahlej štúdie „*MeAC*“⁶, ktorej hlavným garantom je organizácia s názvom **empirica**⁷.

Regec (2009) tvrdí, že systém práce ako aj metodika hodnotenia prístupnosti webových stránok v rámci štúdie „*MeAC*“ je v niektorých aspektoch vágna. Prezentované výstupy nie sú priamo prepojené na praktické aspekty problematiky prístupnosti. Uvádza, že je nesprávne prezentovať akékoľvek závery iba na základe automatickej kontroly, práve z dôvodu nedostatočnej reliability výsledkov. Regec (2009) ďalej uvádza, že samotná úroveň prístupnosti je v štátoch Európskej únie vyššia ako súčasne prezentované závery bez interpretácie v súvislostiach, ktoré výrazne determinujú kontext problematiky. V porovnaní s konceptom hodnotenia v podmienkach Slovenskej republiky, ktorý zlúčenou formou manuálnej a automatickej vyhodnocuje jednotlivé pravidlá, bolo v roku 2008 viac ako 5% webových sídiel v intervale najvyššej úrovni prístupnosti a ďalších približne 10% webových sídiel dosiahlo vysokú úroveň prístupnosti, pričom tento systém hodnotenia bol viacerými používateľmi označený za veľmi prísny. Podľa záverov štúdie **MeAC** nebolo ešte v roku 2007 v podmienkach Slovenskej republiky ani jedno webové sídlo prístupné.

Na obrázku 1 uvádzame zistenia v oblasti prístupnosti verejných webových sídiel v Európskej únii a plán do roku 2010.

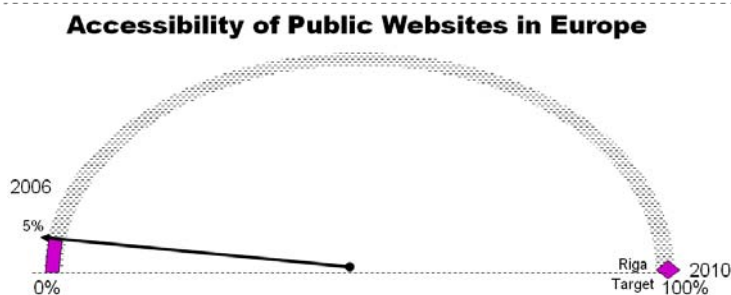
---

⁵[on-line].[cit. 2009-20-01] Dostupné na

<<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1074&format=HTML&aged=0&language=SK&guiLanguage=en> >

⁶ Measuring Progress of eAccessibility in Europe

⁷ empirica - Gesellschaft für Kommunikations- und Technologieforschung mbH Dostupné na<
<http://www.empirica.com/>>

Obrázok 1 Znáročenie stavu prístupnosti webových stránok verejných inštitúcií pred rokom 2006 podľa štúdie MeAC⁸ a cieľ Európskej komisie do roku 2010 (podľa Cullena et al., 2008, s. 8)⁹

V roku 2010 ubehne 9 rokov od kedy Európska komisia oslovuje jednotlivé štáty Európskej únie s požiadavkou pre prístupné elektronické prostredie. Vzhľadom k predbežným zisteniam v rámci monitorovaní u nás i v zahraničí je viac než pravdepodobné, že plán ako aj iniciatívy Európskej komisie nebudú v roku 2010 naplnené.

Vývoj prístupnosti elektronického prostredia v SR

Obsahový rámec problematiky sprístupňovania elektronických informácií na webových stránkach sa stal súčasťou **Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života**. Tento program bol schválený uznesením vlády SR č. 590 z 27. júna 2001 a návrhu jeho opatrení na rok 2005 schváleného uznesením Vlády č. 692/2005 so znením „*Legislatívne zaviesť povinnosť navrhovať a udržiavať web stránky v súlade s predpismi EÚ tak, aby boli prístupné zdravotne postihnutým osobám. Túto povinnosť uložiť štátnym a samosprávnym orgánom, štátnym a verejnoprávnym inštitúciám.*“ s termínom plnenia 31.12. 2005 so zodpovednosťou uloženou ministromi dopravy, pôšt a telekomunikácií.

Mamojka ešte v roku 2003 správne predpokladal, že najvhodnejším nástrojom pre budovanie prístupného prostredia v informačnej spoločnosti môže byť práve pripravovaný zákon o informačných systémoch

⁸ Empirica, WRC, RNIB, RNID, eWORX (2007): MeAC - Measuring Progress of eAccessibility in Europe Assessment of the Status of eAccessibility in Europe (Main Report),

http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/library/studies/meac_study/index_en.htm

⁹ Accessibility of ICT products and services to Disabled and Older People empirica Gesellschaft für Kommunikations- und Technologieforschung mbH, Bonn, Work Research Centre Ltd, Dublin

► Prístupnosť webových stránok v EU a v SR (normy a pravidlá)

verejnej správy, pretože by sa posilnila možnosť zaraďovať kritérium prístupnosti do verejného obstarávania informačných systémov vrátane redakčných systémov.

V podmienkach Slovenskej republiky sa problematike tvorby prístupných elektronických dokumentov venuje od roku 2005 Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska¹⁰ v rámci projektov: „Robme weby lepšie¹¹“ a „Blind Friendly Web“. Od roku 2007 aktívne participuje pri testovaní prístupnosti webových stránok vo verejnom aj privátnom sektore a podieľa sa pri koncipovaní pripomienok a návrhov v procese štandardizácie informačných systémov verejnej správy.

Okrem Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska je potrebné uviesť aj viacero súkromých spoločností (AlejTech, Elet, WebRing ai.), ktoré sa venujú nielen analýzam a testovaniu prístupnosti, ale predovšetkým poskytovaniu prístupných riešení v prostredí Internetu (najčastejšie tvorbe webových portálov a webových aplikácií).

Právna úprava prístupnosti v SR

Prvú záväznú právnu normu, ktorá presne vymedzila povinné požiadavky pre prístupnosť predstavuje výnos Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky zo dňa 14. júla 2006 č.1706/M-2006 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy vypracovaný k zákonu č. 275 z 20. apríla 2006 o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Povinnými požiadavkami pre prístupnosť bolo dodržiavanie pravidiel prístupného webu s prioritou 1 z dokumentu „Web Content Accessibility Guidelines 1.0“, a to v nasledujúcich bodoch: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 3.5, 3.6, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 6.3, 7.1, 9.1, 10.4, 11.4, 12.1, 12.4, 13.6, 14.1, a bodu 8.1 v prípade, ak je funkčnosť dôležitá a zároveň nie je prezentovaná aj na niektorom inom mieste. Súčasne povinnosťou podľa výnosu vzniklo dodržiavanie zásad tvorby prístupných webových stránok podľa materiálu Blind Friendly Web s názvom: „Dokumentácia zásad prístupnosti webových stránok pre používateľov s ťažkým zrakovým postihnutím“, a to v nasledujúcich bodoch: 5, 7, 9, 10, 11, 13 a 14. Zmena v oblasti povinných podmienok pre dodržiavanie prístupnosti vo verejnej správe nastáva s výnosom Ministerstva financií Slovenskej

¹⁰ Za obdobie piatich rokov sme v rámci organizácie s externými pracovníkmi od roku 2005 otestovali viac ako 1300 webových sídiel v priebehu súťaží (Zlatý Erb, Interzen) a monitorovaní pre Ministerstvo financií SR. Okrem toho každoročne organizujeme školenia v oblasti tvorby prístupných webových stránok, poskytujeme poradenské služby a venujeme sa tiež publikačnej činnosti o prístupnosti.

¹¹ Cieľom projektu je vytvorenie komplexného testovacieho a poradenského systému na zabezpečenie prístupnosti obsahu web stránok nevidiacim a slabozrakým ľuďom. Tento projekt nadväzuje na projekt Blind Friendly a dopĺňa ho v oblasti používateľského testovania, zvyšovania prístupnosti dokumentov šírených prostredníctvom Internetu a optimálneho využívania štandardných nástrojov a asistenčných technológií na zvyšovanie prístupnosti obsahu web stránok.

republiky z 8. septembra 2008 č. MF/013261/2008-132, ktorý povinné požiadavky uvádza v § 14 s názvom „Prístupnosť webových stránok“ a k tomuto účelu špecifikovaných v príslušnej prílohe č. 1. Podrobné informácie k problematike prístupnosti vrátane praktických príkladov sa tiež uvádzajú v rámci metodického pokynu k výnosu Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. septembra 2008 č. MF/013261/2008-132 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy (ďalej len metodický pokyn). V druhej vete metodického pokynu sa uvádza: „*Metodický pokyn dopĺňa rozdelenie, náležitosti a vysvetlenia štandardov, príklady správneho použitia štandardov, spôsob ich aktualizácie a oblasti ich uplatnenia pre informačné systémy verejnej správy, ako nástrojov výkonu informačných činností pri utváraní a prevádzkovaní informačných systémov verejnej správy alebo ich častí.*“

V tejto súvislosti je potrebné vyzdvihnúť prácu Ministerstva financií SR, ktoré pre oblasť prístupnosti predkladá desiatky strán vysvetľujúcich materiálov pre čo najlepšie porozumenie problematiky. Napriek tomu uvádzame, že koncept teoretickej roviny legislatívy podcenil prax, ktorá na implementáciu zmien nie je pripravená.

Zákonom č. 570 z 1. decembra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa v rámci Čl. I číslo 23 uvádzajú zmeny pre § 10 odsek 1, písmeno b nasledovne: „(1) Ministerstvo uloží pokutu od 2 000 eur do 25 000 eur povinnej osobe, ktorá je správcom, ak poruší povinnosti ustanovené v § 3 ods. 4 písm. d), e) a i) a ostatným povinným osobám, ak porušia povinnosti ustanovené v § 3 ods. 6 písm. a) až c) a v § 5 ods. 3 písm. a) a b). Uvedením znením sa mení pôvodná výška pokút z 500 000 Sk (16596,96 Eur) do 1 000 000 Sk (33193,92 Eur). **Z uvedeného vyplýva, že výška najnižšej pokuty pre zodpovedné osoby za neprístupné elektronické prostredie webových stránok klesla po novelizácii zákona o viac ako 14 500 Eur.**

Pre zaujímavosť uvádzame, že iba za rok 2009 podľa našich zistení pri participácii v procese monitorovania prístupnosti sa jedná o viac ako 200 povinných osôb verejnej správy podľa zákona, ktorým mohla byť za oblasť prístupnosti udelená pokuta. Celková výška pokút by tak v základnej sadzbe presiahla viac ako **100 000 000 Sk** čo predstavuje **3 319 392 Eur**. Pri podrobnom hodnotení všetkých povinných osôb zo zákona by sa podľa našich predpokladov mohlo jednať až o desiatky miliónov Eur iba za porušovanie štandardov podľa §14 výnosu Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. septembra 2008 č. MF/013261/2008-132 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy¹².

---

¹² Výnos Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. septembra 2008 č. MF/013261/2008-132 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy nahradil výnos Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácii Slovenskej republiky zo dňa 14. júla 2006 č.1706/M-2006 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy.

► Prístupnosť webových stránok v EU a v SR (normy a pravidlá)

V zmysle novelizovaného zákona č. 275/2006 Z. z. o informačných systémov verejnej správy zákonom č. 570¹³ sú štandardy v rámci prvej časti § 6 definované nasledovne:

"Štandardom je súbor pravidiel spojených s vytváraním, rozvojom a využívaním informačných systémov verejnej správy, ktorý obsahuje charakteristiky, metódy, postupy a podmienky, najmä pokiaľ ide o bezpečnosť a integrovateľnosť informačných systémov verejnej správy. Štandardy musia byť otvorené a technologicky neutrálne."

---

¹³ Zákon č. 570 z 1. decembra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.